

NASRETTİN HOCADAN ÇOCUKLARA FIKRALAR

Yazarlar

Ahmet Eroğlu

Osman Ediz Eroğlu

NASRETTİN HOCA KİMDİR

Nasrettin Hoca'nın Anadolu Selçuklu Devleti döneminde 1208 yılında Eskişehir ilinin Sivrihisar ilçesine bağlı Hortu yöresinde doğduğu ve 1284 yılında Konya iline bağlı Akşehir'de öldüğü bildirilmektedir. Babasının Hortu köyü imamı Abdullah Efendi, annesinin aynı köyden Sıdıka hatun olduğu belirtilmektedir.

Önce Sivrihisar'da medrese öğrenimi gördüğü, babasının ölümü üzerine Hortu'ya dönerek imamlık yaptığı, sonra da 1237 tarihinde Akşehir'e yerleştiği bildirilmektedir. Bir söylentiye göre medresede ders okuttuğu, kadılık görevinde bulunduğu belirtilmektedir.

Nasrettin Hoca Müslüman Türk Anadolu Halkını temsil etmektedir. Anadolu halkının yaşam tarzını, güldürü anlayışını, doğruluk ve dürüstlüğünü, sevgi, övgü ve alay anlayışını zekice ve öğüt verir biçimde bizlere sunmaktadır.

Ağustos 2018, Trabzon
Ahmet EROĞLU
Osman Ediz EROĞLU

Nasrettin Hoca'nın mezarı Akşehir'de bulunmaktadır.

Çuvalı da mı taşısın?

Nasreddin Hoca, kasabadan Kur'an-ı Kerim, tefsir ve ilmihal gibi bazı kitaplar almış. Bir çuvala yerleştirmiş. Kuran-ı Kerim en kutsal kitap olduğu için o çuvalı sırtına alarak eşeğine binmiş, köyüne doğru yola çıkmış.

Yolda Hoca'yı görenler:

- " Bre Hoca, çuvalı niye kendi sırtına aldın?" diye sormuşlar.
- "Ne yaparsın" demiş Hoca, "zavallı hayvan zaten benim bütün kahrımı çekiyor. Kendi bindiğim yetmiyormuş gibi çuvalı da ona taşıtmaya gönlüm razı olmadı" diye nazik bir cevap vermiş.

Parayı veren düdüğü çalar

Hoca bir gün çarşıya giderken yolu gölün kenarında oynayan çocukların yanına düşmüş. Çocuklardan biri 'Hocam çarşıdan bana bir düdük alır mısın' demiş ve Hoca'ya parasını vermiş. Diğer çocuklarda 'Bana şunu alır mısın, bunu alır mısın' gibi isteklerde bulunmuşlar ama hiçbiri para vermemiş.

Hoca dönüşte o çocuğa düdüğünü vermiş ve çocuk da düdüğü çalmaya başlamış. Bu durumu gören diğer çocuklar 'Hani bize, hani bize' diye bağrışmaya başlamışlar. Hoca çocukların bir şeye karşılığını verdiğimizde sahip olabileceğimizi anlasınlar diye 'Parayı veren düdüğü çalar' demiş.

Sen de haklısın

Kadılık yaptığı sırada Nasreddin Hoca'ya bir adam gelip başından geçen bir olayı kendine göre anlatmış. Giderken sormuş:

- "Haklı değil miyim Hocam?"

- "Haklısın," demiş Hoca.

Biraz sonra başka biri gelmiş, aynı olayı kendi yorumuna göre anlatmış.

Sonra sormuş:

- "Haklı değil miyim Hocam?"

Ona da:

- "Haklısın," demiş Hoca.

Adam gittikten sonra karısı içerden seslenmiş:

- "Efendi ikisine de haklısın dedin, birisi haksız olmalı değil mi?"

dediğinde Hoca kişisel yorumun önemini vurgulamak için;

- "Sen de haklısın hanım" demiş.

Kim daha büyük

Nasrettin Hoca'nın yaşadığı zamanda devletin en üst yönetici Padişah idi. İnsanlar bir gün gelip Nasrettin Hoca'ya:

- "Hoca Efendi" demişler, "Padişah mı büyük, yoksa çiftçi mi?"

Hoca emeğin, üretimin önemini vurgulamak için:

- "Çiftçi büyük elbet" demiş ve eklemiş; "Çünkü çiftçi buğday yetiştirmezse ekmek yapılamaz, kimse ekmek yapıp vermezse Padişah acından ölür."

Sesimin arkasından koşuyorum

Hoca ikinci ezanını okumağa başlamış. O sırada bazı komşuları evlerinin önlerinde birbirleriyle konuşuyorlar, sanki ezan sesini duymuyor gibi davranıyorlarmış. Hoca sesini biraz daha yükseltmiş, ama bakmış ki fark eden bir şey yok. Hoca ezan dinlemenin önemini onlara anlatmak için o tarafa doğru koşmaya ve koşarken de ezanı okumaya devam etmiş.

O komşulardan birkaç kişi Hoca'ya bir şey olduğunu düşünerek yanına koşuşup sormuşlar:

- "Ne oldu Hoca Efendi, niçin koşarak ezan okuyorsun?"
- Hoca nazik bir tarzla "Sesimin nerelere kadar gittiğini merak ettim de arkasından koşuyorum" demiş.

Hanımla muhabbet

Hoca bir gün evde otururken eşiyle muhabbet etmek istemiş karısına:

- "Hatun" demiş, "Şu bizim komşu, çarıkçı, Mehmet ağanın adı neydi?"
- "Kendin söyledin ya, efendi" demiş karısı, "Mehmet ağa."
- "Canım, dilim sürçtü işte... Ne iş yapar diyecektim." demiş Hoca.
- "A efendi" demiş karısı, "kendin çarıkçı demedin mi?"
- "Anlasana işte" demiş Hoca, "nerede oturuyor demek istedim."
- "Efendi, bugün sana ne oluyor?" demiş karısı "Komşu" dedin ya..."

Hoca eşinin anlayışına birden sinirlenmiş:

- "Aman be hatun... Seninle de bir türlü konuşulmaz ki!"

İnsanlar gibi düşünür

Nasreddin Hoca pazarda dolaşırken, bir papağanın on iki altına satıldığını görünce şaşırarak yanındakilere sormuş:

- "Bu kuş neden bu kadar para ediyor?"

- "Bu papağandır" demişler, "konuşur."

Hoca doğru evine gitmiş. Hindisini koltuğunun altına alıp pazara satmaya getirmiş.

- "Kaça hindi?" diye sormuşlar.

- "On beş altın" demiş Hoca.

- "Bir hindi on beş altın eder mi?" demişler.

- "Görmüyor musunuz!" demiş Hoca; "yumruk kadar papağanı on iki altına satıyorlar."

- "Onun marifeti var, insan gibi konuşur. Ya seninki ne yapar?" diye sormuşlar. Hoca düşünmenin önemini vurgulamak için:

- "O papağan düşünmeden konuşur"; "Bu hindi de insanlar gibi düşünür" demiş.

Su dediğin böyle olur

Nasreddin Hoca bir yaz günü yolculuk ederken, öğle vaktine doğru bir hayli susar. İlerde bir göl görür. Şöyle kana kana su içmeyi düşünerek gölün kenarına gelir, avucunu doldurur, hızla birkaç yudum içer; ama gölün suyu tuzlu olduğu için midesi bulanır, tükürmeye çalışır. İlk defa karşılaştığı bir su olan Acıgöl'ün sodyum sülfatlı suyu midesini berbat etmiştir.

Hoca civarda aranırken küçük bir su kaynağına rastlar. Suyun tatlı su olduğunu anlayınca, önce ağzını iyice çalkalar, sonra da kana kana su içer. Eşeğini de sular.

Sonra dönüp şakır şakır dalgalanan kocaman Acıgöl'e şöyle bir bakar. Su içtiği minik kaynaktan avucunu tatlı suyla doldurarak Acıgöl'ün kenarına gelir ve yararlı olmanın önemi vurgulamak için;

- "Cimri zengin zekâtsiz malı gibi şişinip durma, büyüklüğünle övünme, bir işime yaramadın! Minik kaynağın suyunu göstererek su dediğin böyle olur" diyerek avucundaki suyu şak diye gölün yüzüne savurur.

Birinin anası ağlayacak

Hoca'nın çocuklarından biri yakın köylerin birinde çömlekçilik yapıyormuş. Bir gün Hoca durumunun iyi olup olmadığını görmek için yanına gidince:

- " Baba, bütün paramı şu çömleklere yatırdım" demiş. " Hava güneşli olurda zamanında hepsi kurursa zengin olacağım. Ama yağışlı olursa anam ağlayacak!"

Hoca oradan ayrılıp yakındaki başka bir köyde oturan oğluna uğramış.

Oğlu:

- " Baba, varım yoğum şu tarlada, zamanında rahmet yağarsa zengin oldum gitti. Kuraklık olursa anam ağlayacak" demiş.

Hoca geçimini hava şartlarına, şans oyunlarına bağlayanlara üzülmüş ve eve canı sıkın dönmüş.

Karısı:

- "Hayrola Efendi, yüzün neden asık" demiş.

- "Benimki bir şey değil" demiş Hoca; "Asıl sen kendi halini düşün. Yağmur yağsa da yağmasa da bizim çocuklardan birinin anası ağlayacak".

Hamam bahşışı

Hoca bir gün hamama gider. Hamamcılar onunla hiç ilgilenmez, eski bir peştamal, yırtık bir havlu verirler. Hoca sesini çıkarmaz. Hamamdan çıkarken uzatılan aynaya yüklüce bir bahşış bırakır.

Bir hafta sonra aynı hamama geldiğinde, bu kez büyük ikramlar görür, fakat çıkarken aksine pek az bir bahşış bırakır.

- "Efendi" der hamamcılar, "gösterdiğimiz o kadar ilgiye, saygıya karşı bu kadarcık mı bahşış verilir?" Hoca, her zaman ne kadar hizmet verildiyse o kadar karşılık beklemek gerektiğini anlasınlar diye:

- "Bugün verdiğim, geçen haftanın bahşışıydı" der Hoca, "geçen hafta verdiğim de bugünkü hizmetinizin karşılığıydı. Böylece ödeştik!"

Acemi bülbül

Hoca bir gün, yol kenarındaki hayrat ağaçlardan birine çıkmış, meyvesini yemeye başlamış. Yanından geçen bir yolcu iş olsun diye seslenmiş:

- "Hey! Sen kimsin? Ne yapıyorsun orada?"

Hoca ağaçların hayrat olduğunu ve yolcunun da onların sahibi olmadığını bilerek, iş olsun diye her şeye karışanlara ders vermek için:

- "Ben bülbülüm" demiş.

Adam:

- "Öyleyse öt bakalım" deyince, Hoca karga gibi acayip sesler çıkarmış.

- "Bu ne biçim bülbül sesi yahu", demiş adam. "Bülbül hiç böyle mi öter."

- "Ne yapalım" demiş Hoca, "acemi bülbül bu kadar öter!"

Saz çalması

Hocanın saz çalmasını bilmediğini bildikleri halde bazıları Hoca'ya takılmak için sormuşlar:

- "Hocam saz çalmayı bilir misin?"

Hoca da onlara bir ders olsun diye

- "Bilirim" demiş.

- "Buyur, çal bakalım" diyerek eline bir saz tutuşturmuşlar. Hoca mızrabı almış, perdeler basmadan tellere vurmağa, aynı sesi çıkarmağa başlamış.

- "Saz böyle mi çalınır a Hoca?" demişler, "parmaklar perdeler üzerinde gezdirilir, mızrap tellere vuruldukça da sazdan makamlara göre ses çıkar."

- "Perdeleri bulamayanlar öyle çalar" demiş Hoca; " Ben sazı elime alır almaz perdeyi buldum! Ne diye boşuna gezineyim."

Akıl sır ermiyor

Hoca'nın iki yüz akçe parası kaybolmuş. Bulunması için dua etmeye başlamış. O sırada Akşehir'in zenginlerinden birinin bindiği gemi yolda fırtınaya tutulmuş. "Eğer sağ salim memleketime varırsam Hoca'ya iki yüz akçe vereceğim" diye adakta bulunmuş.

Adam kurtulup gelmiş, Hoca'yı bulup parayı vermiş.

Hoca bir süre bu hikmetli işi düşündükten sonra:

- "Allah'ım bu ne dolambaçlı yol! Bu parayı ben nerede yitirdim, sen bana nerede buldurdun! Senin işine gerçekten de akıl sır ermiyor" demiş.

Mesele çatallaştı

Kasabalılar, Nasreddin Hoca'ya kadıdan yakınmışlar: "Kadı Efendi çok menfaatçi bir adam. Aynı suça bazen beraat, bazen de çok ağır ceza veriyor. Hak hukuk tanımıyor, nereden menfaati varsa o taraftan oluyor. Münafık bir adamdır. Bundan nasıl kurtuluruz" demişler.

Hoca durumu mülki amire (valiye) bildirmişse de onu pek inandıramamış. Vali "Nasıl ispat edersin?" demiş.

Hoca kadı efendinin tanımadığı bir müfettişin kendisine gönderilmesini ve beraberce kadıyı ziyaret etmelerinin yeterli olacağını mülki amire anlatmış. Kabul etmişler.

Kararlaştırılan günde müfettiş bey kasabaya, Nasreddin Hoca'nın konuğu olarak gelmiş. Kimliğini gizli tutarak, kasaba eşrafından beş altı kişiyle beraber kadı efendiyi ziyarete gitmişler.

Hoşbeşten sonra, Hoca, kadı efendiye:

- "Efendi" demiş. "Kırda sığırlar yayılırken bir alaca inek, -sanırım sizinki- bizim ineği karnından boynuzlayıp öldürmüş. Buna ne bedel gerekir?"

- "Bunda sahibinin ne kabahati var?" demiş kadı, "hayvandan kan davası edilmez, bedel verilmez."

Hoca sözünü değiştirmiş:

- "Yok yok yanlış söyledim, bizim inek sizinkini öldürmüş!"

Bunu duyan kadı efendi hızla yerinden kalkıp, raftaki kanun kitabına uzanırken;

- "Haa mesele şimdi çatallaştı, bakalım kara kaplı kanun kitabı ne diyor?" demiş.

Ben dünya işi yangınlara karışmam

Kasabanın en zenginlerinden olan Murat ağa, kendisinin çok akıllı olduğu için servet sahibi olduğunu sanırmış.

Cumadan cumaya camiye gelirmiş. Caminin yakınında, etrafı sağlam taş duvarlarla çevrili, içinde çok çeşitli meyve ağaçları olan büyük bir bahçe içinde, üç katlı kocaman bir evi varmış.

Süslü ve pahalı elbiseler giyer, gururla dolaşmış.

Nasreddin Hoca'nın cuma vaaz ve hutbelerini dinledikten sonra, vaaz işine gelmiyorsa;

- "Hoca, sen dünya işlerine karışma, din işi ayrı, dünya işi ayrı" der bilgiçlik taslarmış.

Bir gün Murat ağanın evinde yangın çıkmış. O sırada cemaat öğlen namazından çıkmaktaymış. Murat ağa camiye doğru koşup, Nasreddin Hoca'ya hitaben:

- "Aman Hocam yetişin! Evimden alevler çıkıyor. Şu yangını söndürelim" diye feryat eylemiş.

Hoca sakın ve aldırışsız bir sesle adama ders olsun diye:

- 'Bak komşu, senin dediğin gibi o yangın bizim asla karışmamamızı istediğin bir dünya işidir. Hem meraklanma. Ev birkaç saat içinde kül olur ve dünya işi yangın da söner' demiş.

Bulmanın keyfi

Nasreddin Hoca kasabanın pazarına gitmiş. Eşegini bir yere bağlamış. Alış-veriş yapmış. Döndüğünde eşegini bağladığı yerde bulamamış. Hemen bir tellâl tutmuş. Şöyle bağırtmağa başlamış:

- "Eşegimi kim bulup getirirse, semeriyle, yularıyla ve üstündeki her şeyle beraber eşegimi ona vereceğim."

- "Hoca Efendi" demişler, "eşegi bulana verecek olduktan sonra ne diye arıyorsun?"

- "Kaybolan şeyi bulmanın keyfini bilmezsiniz siz!" demiş Hoca; "Eşegi bulup getirene mükâfat olarak o eşek yeter."

"Gençliğimi bulup getirene bütün servetimi veririm."

"Cenneti bulsam, canımı da veririm."

İp olur

Köylüler EYYÛB ismini, Eyip, İyip, iyp gibi bozuk şekilde telâffuz ediyorlarmış. Hoca isimlerin, kelimelerin doğru telaffuz edilmesinin önemini hep anlatmaya çalışmış ama tam bir sonuç alamamış.

Bir gün Nasreddin Hoca vaazında:

- "Ey Müslümanlar! Oğlunuz olursa adını sakın Eyyûb koymayın" demiş. Herkes şaşırılmış ve:

- 'Niçin Hocam' demişler. Hoca da:

- 'Halkın dilinde çokça söylene söylene, incele incele ip olur" demiş.

Belki ağaçtan öteye bir yol düşer

Mahallenin çocukları Nasreddin Hoca'ya muzip bir şaka yapmak istemişler. Plânlarını kurmuşlar. "Hoca'yı ağaca çıkaralım. Pabuçlarını alıp uzaklaşarak biraz şaka yapalım" diye düşünmüşler. Hoca'nın yoldan geçeceği saatlerde, uçurtmalarını büyükçe bir ağaca taktirmişler. Hoca'yı beklemeye başlamışlar. Hoca oradan geçerken de hemen etrafını sarmışlar:

- "Hocam uçurtmamız ağaca takıldı. Biz çıkıp kurtaramadık. Bize yardımcı olur musunuz?" demişler.

Hoca çocukların planını sezmiş. Çocuklara güzel sözlerle bir öğüt vermeyi düşünmüş.

- "Hay hay" demiş Hoca.

Ayakkabılarını çıkarıp sırt çantasına yerleştirmeye başlamış.

Çocuklar:

- "Hocam onları niye yanına alıyorsun? Ağaçta pabuçları ne yapacaksın?" demişler.

- "Belli olmaz ki evlâtlarım" demiş Hoca; "Size yaptığım bu iyiliğime karşı Rabbim, belki bana ağaçtan öteye bir yol ikram eder."

Ne doğrarsan çanağına o gelir kaşığına

Nasreddin Hoca, yeni öğrencilerine (mollalarına) dünya ve ahireti genel anlamı ile anlatmaya, kavratmaya çalışmış.

"Ahiret hayatımızın tarlası dünya hayatımızdır. Ne ekersek onu bieriz. İyilik yapan iyilik bulur. Burada kazanırken usulüne uyarsak orada da biriktirmiş oluruz. Herkes önceden, buradan ne gönderdi ise orada karşılığını bulur. Hiçbir işimiz, amelimiz karşılıksız kalmaz ama çaba gstermezsek de hiçbir şey kendiliğinden olmaz" diye anlatmış.

Bakmış mollalarda gevşeklik ve uyku hali var. Anlamış gibi değiller. Vakitte ğle yemeği vakti olmuş. ğrencilerine:

- "Haydi ocuklar, ders tamam. Namazımızı kılar kılmaz hep beraber bizim eve etli pilav ve yoğurt yemeye gidelim" demiş.

Öğrenciler sevinçle Hocanın evine gelmiş, salona doluşmuşlar. Hoca içeriye, Karısına seslenmiş;

- "Hatun hep beraber etli pilav ve yoğurt yemeye geldik."

İçerden Karısı:

- "Aman Efendi evde ne o kadar pirinç, ne et, ne yağ ne de yoğurt var. Hatta o kadar yemeği pişirebilmek için odun bile yok" diye seslenmiş. Hoca derste anlattıklarını ğrencilerinin anlayabilmeleri için şöyle yapmış: Hoca içeri gitmiş. Eline boş koca bir kazan, bir kepçe, koca bir tepsi, büyük bir yoğurt bakracı ve bir sürü kaşık alarak salona gelmiş.

- "Kusura bakmayın çocuklar" demiş. "Eve yeteri kadar et, pirinç, yağ, süt ve odun getirebilmiş olsaydım, şu koca kazanla pişirip, bunlarla da sizlere ikram edebilecektim"!

O zaman da ben bulunmadım

Nasreddin Hoca, «işlerinin çokluğu, dünya telâşeleri, hastalık-sağlık ve benzeri gibi» çeşitli bahanelerle ibadetten çoğu zaman kaytaran birileri ile sohbet ediyormuş. Mazeretleri de bir sürü imiş. Bir ara söz yemekten, içmekten açılmış. Hoca da onlara bir öğüt olsun diye:

- "Bugünlerde canım bir helva yemek istiyor ki! Bir türlü pişirip de yiyemedik" demiş, Nasreddin Hoca.

- "O kadar zor bir şey mi helva pişirmek, a Hoca" demişler.

- "Ne yapalım" demiş Hoca. "Şeker ve un bulundu, tereyağı bulunmadı. Tere yağ ve şeker bulundu, un bulunmadı. Un ve tere yağ bulundu şeker bulunmadı."

- "Hiç bir araya getiremedin mi bunları?" demişler.

- "Hepsinin bir araya geldiği de oldu," demiş Hoca. Ani ölümü onlara hatırlatmak için "Amma o zaman da ben bulunmadım."

İpe un sermişler

Komşusu Hoca'dan urganını (yâni kalın ip) istemiş.

Hoca içeriye girip çıkmış.

- "İp boş değil" demiş, "kadınlar üstüne un sermişler."

Komşusu:

- "Bu nasıl iş efendi?" demiş, "hiç ipe un serilir mi?"

- "Serilir" demiş Hoca, "vermeye gönlün olmayınca ipe un da serilir."

İkinizin arasında gidiyorum

Nasreddin Hoca bir kadı ile bir tüccara yoldaş olmuş. Ortada Hoca, sağında kadı efendi, solunda tüccar efendi, hem konuşuyorlar hem de yürüyorlarmış. Hoca efendi yeri geldikçe yol arkadaşlarının yaşamları ve ibadetlerindeki gevşeklikleri konusunda söz dokundurmuş. Onlar da Hocayı hep eleştirirmiş.

Makamına güvenip, kendini çok büyük bir adam sanan kadı efendi, Hoca'ya:

- "Sana da lâf yetişmez ki" demiş, "İstersen öyle kurnaz kesilirsin ki, en yaman muzırları bile geride bırakırsın. İstersen yaban öküzünden daha şaşkın görürsün." Hoca hemen akıllıca cevap vermiş:

- "Yok canım, abartıyorsun, bak ben haddimi nasıl biliyor, muzırla yaban öküzünün arasında gidiyorum." demiş.

Yas tutuyorlar

Hocanın tavuğu ölmüş. Cıvcivleri de başı boş kalmış. Hoca cıvcivlerin kaybolmalarından korkmuş. Kaybolmamaları için boyunlarına siyah bezler bağlamış. Sonra da içlerinden ip geçirip birbirlerine bağlamış.

Meraklı bir komşusu sormuş:

- Hoca o cıvcivlerin boynundaki de nedir? Komşusunun merakına içerenen hoca, cevabı yapıştırmış:

- Anneleri öldü de yas tutuyorlar.

Ördek orbası

Nasreddin Hoca erkenden yola koyulmuş. Akşam hava kararmadan gideceği köye varmak için acele ediyormuş. Öğle vaktine yaklaşırken, bir pınarın başında durup hem namazını kılmak hem de kuru peksimetten ibaret olan azığını yemek istemiş.

Pınara yaklaşırken, yaban ördeklerinin suda oynadıklarını görünce, "Şunlardan bir tanesini yakalayıp kızartıp yesem diye düşünmüş." Sessizce ördeklere yaklaşmaya çalışırken, ördekler Hoca'yı fark edip uçuşmuş, kaçmışlar.

Hoca pınarın başına oturmuş, çantasından peksimetini çıkarmış, suya batıra batıra yemeye başlamış. Oradan geçen bir yolcu:

- "Afiyet olsun Hocam, ne yiyorsun?" demiş.

Hoca, peksimetini suya batırırken:

- "Ördek orbası" demiş.

Kırdıktan sonra dövmenin faydası yok

Hoca, oğlunun eline bir su testisi vermiş ve "Git şunu doldur da getir, sakın kırma ha ama!" demiş ve suratına da bir tokat indirmiş.

Görenler "Hoca," demişler "Neden vurdun çocuğa, testiye kırmadı ki" Her sözü değerli, her davranışı anlamlı olan Hoca önceden tedbir almanın önemini vurgulamak için onlara demiş ki:

"Kırdıktan sonra, dövsem bir yarar sağlamaz ki"

Buna değmiş, buna değmemiş

Nasreddin Hoca'nın komşusunun iri yarı toy bir delikanlı olan oğlu, sıcak bir yaz günde ormana gidip odun hazırlamağa karar vermiş. Gittiği baltalık ormanda su yokmuş. Herkes heybesine bir testi su koyar öyle gidermiş o ormana. Delikanlı ise, "Su testisini taşıyacağıma iki üç karpuzu taşıırım, daha iyi olur. Nasıl olsa dönüşte odunları sırtlayıp getireceğim. Birde toprak testimi kırmadan geri getirmeyle uğraşmayayım" diye düşünmüş. Torbasına karpuzlarını koyup ormana gitmiş.

İşe koyulmadan evvel bir karpuz yiyeyim demiş. İlk karpuzu torbasından çıkarıp kesmiş. Onu beğenmemiş, bir kenara atmış. Öbür karpuzları kesmiş, o karpuzlar da çok hammış, kaldırmış onları da atmış. Çok kızmış, karpuzların üstüne işemiş. Ormana gitmekte olan Nasreddin Hoca olayı görmüş. Yanına yaklaşınca:

- "Delikanlı, ham da olsa nimete işenmez, tövbe et. Nimeti vereni gücendirirsin!" Demişse de delikanlı öfkesini yenip tövbe edememiş.

Öğlen vaktine doğru hem sıcaklardan hem de çalışmaktan dolayı delikanlı iyice susamış. Etrafta su isteyebileceği hiç kimse yok. Su yok. Varmış ham karpuzların yanına. "Çişim ona değdi, buna değmedi" diye diye attığı bütün karpuzları yemiş. Son parçalardan birini yemekten, ormanda işini bitirip, eşeğine odunlarını yükleyip dönen Nasreddin Hoca ile tekrar karşılaşmış. Hoca bir yenmiş karpuzların kabuklarına ve bir de delikanlıya bakmış öğüt olsun diye:

- "Suphanallah, bak, becerip tövbeni yetiştiremedin. Rabbim ne kadar çabuk, senin çişini sana yedirdi! " demiş.

Söylediğine, söyleyeceğine pişman

Köylünün biri, diğnerinin kuzusunu çalmış, kesip yemiş. Kuzusu çalınan da diğnerinin keçisini aşırılmış, kesip yemiş.

Nasreddin Hoca olayı incelediğinde kimin ne yaptığını fark etmiş. Keçiyi çalan benim yaptığımı kimse anlayamaz sanıyormuş.

Olayın iki sorumlusu bir gün çayhanede oturuyorlarken, keçinin sahibi keçisini övmeye başlamış:

- "Benim keçinin iki arşın tüyü vardı, gerdanı üç karıştı, başı şöyleydi, gözleri böyleydi vs." diye hayvanını methediyormuş.

Keçiyi kesip yiyen bu abartmalar karşısında çok sıkılmış. Amma ne var ki, hep susmak zorunda kalıyormuş.

Hoca iki adamın da sorumlu olduğunu bilerek olayın ortaya çıkması için şu yolu seçmiş.

Nasreddin Hoca, keçiyi çalıp kesen adama dönmüş:

- "Yahu, şu adam ne kadar atıp tutuyor. Şimdi git evine. Şu uyuz keçinin postunu getir de bu adam söylediğine, söyleyeceğine pişman olsun."

Bu karanlıkta

Nasreddin Hoca'nın bir konuğu gece yatısına kalmış. Adam zayıf inançlı biriymiş. Ben görmediğime inanmam. Ahirete gidip gelen var mı? Görülmeyen şey bilinir mi, gibi şeyler dermiş.

Hoca sabır göstermiş. Konuğunu incitmeden bir şeyler anlatmağa çalışmışsa da konuk ikna olmuyormuş.

Yatma vakti gelince Hoca odaya iki yatak sermiş. Birinde konuğu, diğerinde kendisi yataklarına girmişler. Hoca sağ tarafındaki mumu söndürmüş.

Bir süre sonra konuk;

- "Hoca Efendi, sağ tarafındaki mumu yakar mısın" deyince, Hoca 'ben görmediğime inanmam' diyen adama ders olsun diye:

- "Sen deli misin be birader" demiş Hoca, "bu zifiri karanlıkta ben görmediğim sağ tarafımı nasıl bileyim!"

Doğuran kazan

Kasabada tefeci bir adam varmış. Başı sıkışan birine para verirse getirdiği güne göre faizini hesaplayıp almış.

Günün birinde bir komşusu bu tefeciden büyük kazanını emanet istemiş. Almış. İşini görmüş. İade ederken de içine bir küçük tencere koymuş. Sahibi emin olmak için sormuş.

- "Bu tencere ne?"

Komşusu; "Senin kazan doğurdu" deyince hemen 'tabi ki' deyip tencereyi sahiplenip almış.

Bir hafta sonra komşusu yine büyük kazanı emanet istemiş ve almış. Kazanın sahibi aradan on-on beş gün geçtiği halde kazanının geri gelmediğini görünce, kazanını istemiş.

- "Kazan öldü" diye bir cevap almış. Hiddetlenmiş. Mahkemeye kadıya başvurmuş.

O sıralarda Nasrettin Hoca, kadılık görevi yapmaktaymış.

Davalı ve Davacıyı dinledikten sonra:

- "Senin kazan, doğuran kazan olduğuna göre ölmesi de gerekir," diye hükmetmiş.

Adam hiddetle:

- "Hiç kazan ölür mü kadı efendi?" deyince:

Kadı Nasrettin Hoca adama ders olsun diye demiş ki;

- " Doğurduğuna inanıyorsun da öldüğüne neden inanamıyorsun? "

Keçiyi içeri al

Birisi, Hocaya evinin darlığından, evindeki sıkıntıdan bahsederek çare bulmasını ister. Hoca adamı sükûnetle dinler ve pek haklı olmadığını anlayınca adama ders vermek için şöyle der:

- " Şimdi evine git. Keçiyi içeriye al" der.

Adam, ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- "Aman hocam keçiyi içeriye alınca sıkıntım azalacağına daha da arttı" der. Hoca Adamı gene sükûnetle dinler;

- " Şimdi evine git, tavukları da içeriye al" der.

Adam, ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- "Aman Hocam sıkıntım daha da arttı" der.

Hoca gayet soğukkanlı olarak:

- "Git ineğini de içeriye al" der.

Adam ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- "Aman Hocam, sıkıntıdan patlayacağım" der.

Hoca istifini bozmadan:

- "Bu akşam keçiyi evden çıkar" der.

Ertesi gün Hocaya tekrar gelir, biraz rahatladıklarını anlatır. Hoca:

- " Bu gece tavukları da evden çıkar" der.

Adam ertesi gün daha da rahatlamış olarak tekrar gelir. Hoca:

- "Şimdi evine git, ineği de evden çıkar ve evini bir güzel temizle" der.

Adam denileni yapar ve çok rahatlamış bir şekilde, ertesi gün yine Hocayı ziyarete gelir. Artık evi kendisine çok bol gelmektedir. Hocaya teşekkürlerini sunar.

Bu ayağını kaldıracaksın

Nasreddin Hoca camide öğlen namazının sünnetini kılarken, önündeki cemaatten birinin paçasında abdeste (dolayısıyla namaza) engel olacak bir necaset (abdesti bozan pislik) görür.

Farzı kıldırmak için mihraba doğru giderken, adama temizliğin, abdestin ve namazın önemini anlasın diye;

- "Bu ayağını havaya kaldır. Tek bacağıının üstünde namaz kılacaksın" der.

Adam şaşkınlıkla:

- "Neden? Hocam" deyince:

Hoca, adama paçasındaki necaseti göstererek:

- "Bak bu ayağının abdesti yok" der.

Kıyamet ne zaman kopacak

Bir gün Nasreddin Hoca'ya sormuşlar:

- "Hocam kıyamet ne zaman kopacak?"

Hoca soranlara ders olsun diye şöyle demiş:

- 'Küçük kıyamet mi büyük kıyamet mi?'

Soranlar şaşkınlıkla:

- 'Hocam kıyametin büyüğü küçüğü olur mu?'

Hoca:

- "Benim için karım ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet kopacak," demiş.

Kimin içinin yandığı belli

Nasreddin Hoca'yı çok cimri komşularından birisi yemeğe çağırılmış. Sofraya oturmuşlar. İki kişilik servis için ortaya dört adet zeytin, iki haşlanmış yumurta, bir tutam tuz, iki dilim ekmekle su getirmişler. Yemeğin üstüne bir kaşık bal ikram etmeyi düşünen ev sahibi her nasılsa bal çanağını sofranın altına koymuş.

Bunu gören Hoca, cimri komşusuna ders olsun diye çanağı sofraya koyduğu gibi başlamış ekmeksiz atıştırmaya.

Ev sahibi bakmış ki balı tükeniyor;

- "Hocam" demiş, "ekmeksiz yersen için yanar."

Hoca aldırış etmeyip balı yemeye devam ederken seslenmiş;

- "Kimin içinin yandığı belli."

Yarasa sahibine yarardı

At nalının insanlara uğur getirdiğini zanneden biri, Hoca'ya sormuş:

- "Hocam, at nalı insana uğur getirirmiş, evin kapısına assak yararı olur mu?"

Böyle hurafelerin dine aykırı olduğunu her zaman anlatan hoca, bu sefer farklı bir yolla cevap vermiş:

- "Eğer uğur getiriyorsa, asabilirsin. Ama bence getirmez. Çünkü atlarda bir değil, dört nal olmasına rağmen şimdiye kadar bir faydası olduğunu görmedim aksine akşama kadar yediği kamçının, taşıdığı yükün ve koşturulduğu yolun hesabı yoktur".

Kırk Akçelik balta

Nasreddin Hoca evine sık, sık ciğer getirdiği halde bir türlü onları yemek kendisine nasip olmaz. Her seferinde hanımı:

- Kahrolası kedi ciğeri yedi.
- Hıncır hayvan ciğeri yemiş.
- Canı çıkasica sarman kedi ciğeri aşırımı, diye bahaneler uyduruyormuş.

Bunun üzerine Hoca hanımına bir ders vermek istemiş. Bir gün hemen bir kenarda duran baltayı kapıp, mutfak dolabına yerleştirmiş.

Hanımı:

- Ne yapıyorsun Hoca demiş, baltanın dolapta işi ne? Hoca cevap vermiş:
- Hanım hanım, sen bizim kediyi hâlâ tanıyamamışsın. Üç Akçelik ciğere tenezzül eden hayvan kırk Akçelik baltayı bırakır mı sanıyorsun!

Müslümanlar görsün ne çektiğimi

Hocanın çok huysuz bir eşegi varmış. Hoca bu eşegin huysuzluklarından çok çekmiş. Aslında eşegini seviyormuş ama bir gün dayanamayıp eşegini pazara götürmüş. Satılmak üzere tellâla vermiş.

Müşteriler, hayvanın yaşını anlamak için dişlerine bakmak istemişler. Ancak huysuz eşek, müşterilere yapmadığını bırakmamış. Kiminin parmağını, elini, kolunu ısırması; kimine de çifte atmış. Müşteriler öfkeden kudurmuşlar. Sayıp dökerek yanından uzaklaşmışlar. Eşegi satamadığı için Tellâlin da bu işe çok canı sıkılmış. Eşegi tutup Hoca'ya geri götürmüş. Yuları verirken de:

- ‘Aman Hocam!’; ‘Bu eşegi kimsenin alacağı yok! Bu ne biçim hayvan! Kimseyi yanına yaklaştırmıyor. Çok huysuz. Önüne geleni ısırıyor, arkasına geleni tepiyor’, diye yakınmış.

Hoca bütün bunları duyunca hem eşegin satılmadığına memnun olarak hem de eşegi satamayan Tellâlı teselli etmek için şöyle demiş:

- ‘Tellâl efendi, aslında ben onu satmak için pazara getirmediğim. Müslümanlar görsünler de benim neler çektiğimi anlasınlar diye getirdim’ demiş.

Halim ne olurdu?

Nasrettin Hoca bir gün köyden şehre giderken yorulmuş tarlanın kenarındaki ceviz ağacının altında dinleneyim demiş. Şöyle bir etrafına bakınıp ağacın altına uzanmış. Yerde ince kabak iliğine bağlı kocaman kabaklar, üstte kocaman iri ceviz ağacında minik cevizleri gözlemlemiş. Ve şöyle düşünmüş:

"Ey Allah'ım gücüne sual olmaz amma, incecik kabak iliğinde kocaman kabak var, koskocaman ağaçta küçücük ceviz var, bu nasıl iş", deyip uykuya dalmış.

Ağaçtan bir ceviz hocanın kafasına düşüvermiş. Ve kafasında ceviz büyüklüğünde bir şiş olmuş. Hoca önceki pervasız düşüncelerine hiddetlenerek gözünü açmış ve:

"Yarabbi sen en iyisini bilirsin" demiş.

"Şimdi ya o kabak ağaçta olsaydı benim halim ne olurdu"

Görün bendeki feryadı

Nasreddin Hoca bir gün eşegini yitirmiş. Birkaç kişiyle beraber eşiği aramaya çıkmışlar. Bu adamlar ibadetlerini erteler, 'ihtiyarlayınca ibadetlerimizi yaparız, nasıl olsa ilerde vaktimiz olacak' derler, rahat davranırlarmış. Hoca bu adamlara bir ders olsun diye bir yandan eşiğini arar, bir yandan da neşeli neşeli türkü söylemiş.

- "Bu ne iş Hoca" demişler, "eşiğini yitiren adam neşeli türküler söyleyerek mi arar?"

Hoca da onlara bir öğüt olsun diye:

- "Sizin ihtiyarlıktaki umudunuz gibi benim de son umdum şu dağın ardında" demiş, "Eğer eşiği orada da bulamazsam, siz görün bendeki feryadı!"

Düşmesem de inecektim

Nasreddin Hoca bir gün eşiğini koştururken düşer.

Onu düşerken gören çocuklar:

- A... Nasreddin Hoca eşekten düştü. Nasreddin Hoca eşekten düştü!
Diye alaya alırlar.

Nasreddin Hoca, hiçbir şey olmamış gibi:

- "Önemi yok çocuklar" der. "Düşmesem de zaten inecektim".

Kürsüden inmek

Hoca bir Cuma günü kürsüye çıkmış vaaz edecekmiş. Vaaz verecek ama aklına bir şey gelmiyor. Aklına bir şeyler gelir diye uzun bir süre beklemiş durmuş. Sonra da halka dönerek: - ‘Ey ahali siz benim söz söylemekten aciz olmadığımı bilirsiniz ama aklıma bir şey gelmiyor’ demiş. Ahaliden bir tepki gelene kadar tekrar uzun bir süre daha kürsüde sessiz beklemeye devam etmiş. Nihayet kürsünün önünde oturan oğlundan beklediği öğüt dolu sözler gelmiş: - ‘Baba, aklına bir şey gelmiyorsa kürsüden inmek de mi aklına gelmiyor’ demiş.

Ye kürküm ye

Hoca bir kısım insanların verdiği davete eski, yamalı kıyafetleriyle gitmiş. Kimse ona kıyafetinden dolayı ilgi göstermemiş ve ikram da bulunmamış. Ertesi günü aynı davete bu defa yeni elbiselerini ve kürkünü giyerek gitmiş. O insanlar bu sefer Hoca’ya büyük ilgi göstermiş ve önüne çeşitli yemekler koymuşlar. Hoca sadece kılık kıyafete bakan bu tip insanlara ders olsun diye kürkünün kolunu yemeğin içine sokup ‘bu ilgi ve ikram sanadır, ye kürküm ye’ demiş.

Kibir yok

Nasrettin Hoca'ya yapılan şakalar tükenip bitmezdi. Akşehirliler bir gün Hoca'ya takılır ve sorarlar:

- Hocam senin evliyalar katında ulu bir kişi olduğun söylenir. Aslı var mıdır?

Hocanın böyle bir iddiası elbette yoktur ama bir kere soruldu ya, onlara ders vermek için cevaplar:

- Herhalde öyle olmalı, der.

Bunu duyan bir kişi hemen söylenmeye başlar:

- Böyle kişiler zaman zaman mucizeler göstererek bu özelliklerini herkese kanıtlar. Hocam madem kabullendin, göster bize bir mucize görelim. Hoca:

- Pekala, size şimdi bir numara yapalım, der. Karşısında duran ulu çınara:

- Ey ulu çınar çabuk yanıma gel, der

Tabii ne gelen ağaç var ne de giden. Bunun üzerine Hoca yürümeye başlar ve ağacın yanına varır.

Akşehirliler: - Ne oldu hocam ağacı getiremedin kendin yanına gittin, diyerek gülünce Hoca ulu kişilere yakışır tarzda:

- Bizde kibir yoktur. Dağ yürümezse Abdal yürür, der.

Ben uyuyorum

Bir gün Nasreddin Hoca şehre gelip, bir arkadaşıyla birlikte handa kalmış. Gece yarısı arkadaşı sormuş:

-Hocam, uyudunuz mu?

Hoca gözünü açmadan:

-Buyurun bir şey mi var?

Adam:

-Biraz borç para isteyeyim demiştim.

Nasreddin Hoca derhal horlamaya başlayıp:

-Ben uyuyorum, demiş.

Sesi yarın çıkar

Hoca ile öğrencisi İmad, bir gece eve dönüyorlarmış. Bir evin kapı kilidini törpüleyen iki hırsız görmüşler. Hoca, gece vakti yanındaki çocukla belaya düşmek istememiş. İmad'la oradan hemen uzaklaşmaya çalışmış.

Hızlı hızlı giderlerken İmad sormuş:

"Hocam o adamlar kapının önünde ne yapıyorlardı? "

Hoca:

" Saz çalıyordu. " demiş.

İmad üstelemiş:

" Peki ama sesi neden hiç çıkmıyordu? "

Hoca:

"Onun sesi yarın çıkar evlat! " diye cevap vermiş.

Tesbih

Bir gün Hoca, yol üstü bir hana inmiş. Han çok eskiymiş, her tarafı dökülüyormuş ve hiçbir onarım görmemiş. Her tarafı delik deşik olmuş; adeta çökmeye bir başı kalmış. Hoca'nın yüreğine bir korkudur düşmüş ama ne desin?

Nihayet sonunda fırsat olmuş. Bir söz arasında Hoca:
- "Yahu, bu senin tavan da ne kadar gıcırıyor be, beşik mi mübarek!" diyecek olmuş ama hancı baba hiç oralı olmamış. Hancı sözü şakaya boğarak;

- "Ağzını hayra aç Hoca, bu gıcırtı beşik gıcırtısı değil; tavan tahtaları ibadet ediyor, Hakka tesbih çekiyor!" demiş.

Hoca tedbir almak gerekirken işi dini imajları kullanarak savsaklayanlara ders vermek için hancının gözlerine bakarak;
- "Peki ama, demiş; ya bu tavan böyle tesbih çeke çeke aşka gelip de secdeye kapanırsa, bizim halimiz nice olacak!"

Çocukluğunu özleyen kavuk

Bir gün hava çok sıcakmış. Hoca boncuk boncuk terliyormuş. Derken sokakta oynayan çocukları görmüş. Biraz serinlemek ve çocukları seyretmek için bir ağacın altına oturmuş. Cebinden mendilini çıkararak terini silmiş. Kahkahalar atarak eğlenen çocukları izlemeye dalmış.

Hoca, çocukları izlerken mahallenin en yaramaz çocuğu Ali, ağacın arkasından gizlice yaklaşmış ve Hoca'nın başındaki kavuğu kapmış. Hoca ne olduğunu anlayamadan Ali, kavuğu arkadaşlarına götürmüştü. Çocuklar kavuğu birbirlerine atarak oynamaya başlamışlar. Hoca, kavuğunu geri almak için onlara doğru koşmuş. Çocuklar Hoca'nın geldiğini görünce dört bir yana dağılmışlar. Hoca, kavuğu elinde tutan çocuğa yaklaşınca, çocuk kavuğu diğer arkadaşına atıyormuş. Kavuk böylece sürekli el değiştiriyormuş. Hoca da çocuklar eğlensin diye her şeye katlanıyormuş.

Hoca'nın oradan oraya koşturduğunu gören mahalleli, Hoca'ya yardım etmek istemiş ama hiçbiri çocukları yakalayamamış. Bu kovalamaca uzun süre devam etmiş. Hoca, nefes nefese kalmış, dizlerinin üstüne çökmüş. Bir süre dinlendikten sonra kavuksuz olarak eve dönmüş. Hanımını onu böyle görünce çok şaşırmış:

-Bey, sen kavuğunu hiç başından çıkarmazdın. Hayrola, bir şey mi oldu? Kavuğun nerede, diye sormuş.

Nasrettin Hoca gülümseyerek hanımına cevap vermiş:

-Sorma hanım, benim kavuk çocukluğunu özlemiş, şimdi komşu çocukları ile sokakta oyun oynuyor.

Esneme

Günün birinde Hoca bir köye gitmiş. Akşam olmuş. Hoca'yı köy odasına almışlar. Hocayı soru yağmuruna tutmuşlar, Hoca da hepsine cevap vermiş açıklamalar yapmış. Hiç kimse de Hocaya bir ikramda bulunmamış. Hoca iyice acıkmış. Karnı açlıktan zil çalmaktaymış.

O sıra birisi sormuş:

" Hocam, insan neden esner? "

Hoca:

" Vallahi ya açlıktan ya da uykusuzluktan" demiş.

O sıra Hoca esnemiş. Esnemesinin ardından karnını tutarak:

" Ama benim uykum yok!" demiş.

Büyürler de yemişte verirler

Ağaç dikme zamanıymış. Hoca gitmiş, çarşıdan meyve ağacı fidanları alıp gelmiş. Kazmayla küreği kapıp evinin bahçesine geçmiş. Fidanları dikeceği çukurları güzelce kazmış. Tam fidanları dikmeye başlamış ki, bir komşusu çıkagelmiş. Hoca'yı elinde fidanlar böyle diker görünce:

"-İlahi Hoca Efendi!" demiş.

"Bunlar ne zaman büyüyecek? Ne zaman yemiş verecek?"

Hoca geleceğe yatırım yapmanın önemini kavramamış olan komşusuna şu cevabı vermiş:

"-Büyürler de, yemişlerini verirler de! Babalarımızın diktiği fidanların yemişlerini şimdi biz yiyoruz. Bizim diktiğimiz fidanların yemişlerini de çocuklarımız yerler!"

Helva

Bir gün Hoca'nın canı helva çekmişti. Ama parası yoktu. Helva yapmak için gereken un, yağ ve şeker alamıyordu. Bakkala gitti, yutkunarak sordu:

-Bakkal başı, sende un var mı?

-Var.

-Yağ ile şeker de var mı?

-Onlar da var.

Hoca mevcut imkanları değerlendirmeyenlere öğüt olsun diye:

-Bre mübarek, ne duruyorsun öyleyse, helva yapıp yesene!

Kedi nerede?

Hoca'nın canı et yemeği istemiş bir gün. Kasaptan iki kilo et alıp evine götürmüş.

- Akşama güzelce pişir bunları, demiş hanımına. Ne var ki o gün eve hanımın misafirleri gelmiş. Kadıncağız eti pişirip onlara ikram etmiş. Akşamda bir tarhana çorbası çıkarmış. Hoca'nın önüne.

- Et nerde demiş Hoca. Kadın doğruyu söyleyeceğine bir yalan kıvırmış.

- Eti kedi yedi, demiş.

- Getir şu kediye bakalım demiş Hoca. Sonra teraziyi çıkartıp kediye tartmış. Bakmışlar ki tam iki kilo geliyor.

Hoca hanımına, nazikçe ders olsun diye, sormuş:

- Peki hanım demiş, kedi bu ise bizim et nerede? Et buysa kedi nereye gitti?

Her gün bayram olsa

Bir kıtlık zamanıymış. Hoca'nın yolu bir köye düşmüş. Öğle de olmak üzereymiş. Köylüler Hoca'yı köy odasına davet etmişler.

Bir zaman sonra, köy odasına çocuklardan biri girip biri çıkmaya başlamış. Ellerinde de türlü türlü yemekler varmış. Hoca bunları hayretle izlemeye başlamış.

Derken çabucak sofralar kurulmuş. Büyük küçük herkes sofraların başına geçmiş. Hocayı da sofraya çağırmışlar. Çeşitli yemekler, börekler, hoşaf, tatlılar ikram etmişler. Hoca, hayretler içinde kalmış. Bir ara dayanamayıp:

"-Allah bereketinizi artırsın!" demiş. "Burası meğer ne bolluk yermiş! Bizim oralarda ise halk, açlıktan kırılıyor."

Sofradaki köylülerden biri:

"-İlahi Hoca..." demiş. "Sen bayram, seyran nedir bilmez misin? Bugün bayram! Onun için herkes karınca kararınca azığını ortaya döktü. Bolluğun sebebi budur!"

Hoca, bir süre düşündükten sonra bayram sevincini vurgulamak için:

"-Ah, ah hemşerim!" demiş. "Keşke her gün bayram olsa! Olsa da şu ümmet-i Muhammet yiyecek darlığı çekmese!"

Zıkkımın kökünü yer

Hoca o aralar paraya sıkışmıştır. Bir vatandaş gelip Hoca'ya: "şeytan nerede yaşar" diye sormuş. Hoca cevabı bilmez ama vatandaşı cevapsız bırakmamak için soruyu cevaplar. Adam giderek Hocayı soru yağmuruna tutmuş ve sonunda Hoca'ya: "Hocam peki şeytan ne yer" diye sorar. Hoca da: "eğer benim gibi parası yoksa zıkkımın kökünü yer" demiş.

Cuma namazı

Nasreddin Hoca, eşeğine binmiş kasabaya gidiyormuş. Eşek çok yavaş hareket edermiş. Yolda bir tanıdığı sormuş:

- Hayrola Hoca, nereye böyle?
- Cuma namazına gidiyorum.
- Nasıl olur, bu gün Salı!

Hoca, altındaki eşeği göstererek:

- Böyle bir eşeğin olursa, ancak Salı günü yola çıkıp, Cuma namazına yetişebilirsin, demiş.

Davetiye

Nasrettin Hoca'nın komşusu evlenirken Hoca'dan davetiye dağıtmasını rica etmiş

Hoca şehirde kendini beğenmiş olarak ün kazanan bir zengine davetiyesini vermeye gitmiş.

Hoca'yı gören zengin sinirlenmiş:

- "Davetiye dağıtmaya iyi bir insan bulamamışlar mı?" diye çıkmış.

Nasrettin Hoca bu ukala adama:

- "İyi insanlar da vardı, ama onlar iyi insanların davetiyelerini vermeye gitti", demiş.

Avlu karanlık

Nasreddin Hoca kapısının önünde bir şeyler aranıyormuş. Her işin kolayına kaçan komşusu sormuş:

- "Hayrola Hoca Efendi bir şey mi yitirdin?"

- "Mühürüm düştü de..."

- "Nerede düşürdün? Söyle, biz de bakıverelim."

- "İçerde düşürdüm, avluda."

- "Avluda yitirilen şey sokakta aranır mı be Hoca?"

- "Avlu karanlık. Burası daha aydınlık da onun için burada arıyorum!"

Hiçlik makamı

Nasrettin Hoca'ya sormuşlar:

“Kimsin?”

“Hiç” demiş Hoca, “Hiç kimseyim.”

Dudak büküp önemsemediklerini görünce, sormuş Hoca:

“Sen kimsin?”

“Mutasarrıf” demiş adam kabara kabara.

“Sonra ne olacaksın?” diye sormuş Nasrettin Hoca.

“Herhalde vali olurum” diye cevaplamış adam.

“Daha sonra?” diye üstelemiş Hoca.

“Vezir” demiş adam.

“Daha daha sonra ne olacaksın?”

“Bir ihtimal sadrazam olabilirim.”

“Peki, ondan sonra?”

Artık makam kalmadığı için adam boynunu büküp son makamını söylemiş:

“Hiç.”

Hoca da alçak gönüllülüğün güzelliğini belirtmek için:

“Daha niye kabarıyorsun be adam. Ben şimdiden senin yıllar sonra gelebileceğin makamdayım: "Hiçlik makamında!”

Ağaçtan düşen gelsin

Nasrettin Hoca, çıktığı ağaçtan düşmüş oflayıp puflamış.

Yanına gelenler:

-Azıcık sabırlı ol Hoca! Sanki ne olmuş da bu kadar nazlanırsın.

Hoca:

-Siz hiç ağaçtan düştünüz mü, diye sormuş.

Oradakiler bir ağızdan:

-Hayır, demişler

Hoca aşırı bilgiçliğin hoş olmadığını göstermek için demiş ki:

-Öyleyse siz gidin de ağaçtan düşen birisi gelsin benim yanıma.

Ya tutarsa!

Nasreddin Hoca azığına heybesine koyup yola çıkmış. Öğlen vakti Akşehir gölü kenarında, bir ağacın altında oturmuş. Ekmeğini, zeytinini ve bir çanak yoğurdunu gölgede keyifle yemiş. Yoğurt çanağını gölde çalkalarken birisi görüp sormuş.

- "Ne yapıyorsun Hoca?"

- Hoca şakacıktan "Göle maya çalıyorum" demiş.

Adam üstelemiş:

- "İlâhi Hoca, hiç göl maya tutar mı?"

Hoca olasılık kavramının önemini vurgulamak için demiş ki:

- "Ben de biliyorum gölün maya tutmayacağını, amma ya tutarsa!"

Mum ateşiiyle pişen yemek

Gençliğinde bir gün Nasreddin Hoca ve arkadaşları iddiaya tutuşmuşlar. Eğer Hoca karanlık ve soğuk bir gecede, sabaha kadar köy meydanında bekleyebilirse arkadaşları ona güzel bir ziyafet çekecekmiş. Şayet bunu beceremezse o, arkadaşlarına ziyafet çekecek. Kararlaştırılan gün Hoca meydanın ortasında, sabaha kadar tır, tır titreyerek beklemiş. Sonra yanına gelenlere:

- Tamam demiş. İddiayı kazandım.
- Ne oldu ne yaptın demişler.
- Bekledim sabaha kadar demiş.
- Hiç ateş, ısıtıcı yok muydu?
- Yoktu, demiş
- Hayır demişler. Sen uzaktaki köydeki bir mum ışığı ile ısınmışsın. İddiayı kaybettin! Ziyafetimizi hazırla. Hoca onlara tutarlı olmak konusunda bir ders vermek için kabul etmiş. Ziyafet vakti kocaman bir kazanın altına minicik bir mum koymuş. Güya yemek pişirecek.
- Ne yapıyorsun, demişler. Kıs, kıs gülerek cevap vermiş:
- Bu mum sıcakıyla size yemek pişireceğim arkadaşlar. Uzaktaki bir mum ışığıyla ben nasıl ısındıysam, bu kazandaki yemek de öyle pişecek!

Kapıdan ayrılma

Hoca, çocukken bir sabah annesi, onu yanına çağırır:

“Oğlum, biz komşularla göl kıyısında çamaşır yıkayacağız. Bugünlerde hırsızlar çoğaldı. Sen burada kal da eve kapıya sahip ol, aman evladım, göreyim seni sakın kapıdan ayrılma” demiş.

Annesi gittikten bir süre sonra komşulardan biri gelerek:

“Annene söyle, akşama size geleceğiz” demiş.

Küçük Nasreddin, ne etsin de bu haberi annesine ulaştırsın? Düşünmüş, nasıl hem komşunun istediğini yaparım hem de annemin? Sonunda kapıyı yerinden söktüğü gibi sırtına alarak göl kenarına varmış. Annesi bu halini görünce şaşırarak kalmış

“Ne oluyoruz, yaptığın nedir senin?” diye bağırır.

O da kelimelerin çeşitli anlamlı olduklarının önemini vurgulamak için şu cevabı vermiş:

“Sen bana ‘Kapıdan ayrılma!’ demedin mi? Ben de ayrılmadım işte! Hem senin isteğini yerine getirdim hem de komşunun!”

Eşeğe mi inanıyorsun bana mı?

Bir gün Nasreddin Hoca'nın komşusuna eşek lazım olmuş. Hocadan isteyeyim demiş ve Hoca'nın kapısını çalmış Hoca kapıyı açmış.

-Ne oldu, demiş. Komşusu:

-Eşeğini alabilir miyim hocam? demiş

Hoca eşeği vermek istemediğinden: -Eşek evde değil, demiş.

Komşusu tam gideyim derken eşek içerden anırmış.

Komşusu: -Eşek hani evde değildi, demiş.

Hoca aşırı sorgulamanın nahoş sonuçlanabileceğini belirtmek için:

Bana mı inanıyorsun yoksa eşeğe mi, demiş.

Benim yerime seni götürür belki

Hoca Nasreddin çok hasta, ölüm döşeğindeymiş. Bu duruma çok üzülmüş olan karısının üzüntüsünü azaltmak için ona demiş ki:

-Hanım en güzel elbiselerini giy, iyice kokular sürün, tak takıştır, iyice süslen yanıma gel otur.

-Ayol Hoca delirdin mi sen. Bu durumdayken ben nasıl süslenirim?

Hoca ağır hastayken bile şaka yapılabileceğini göstermiş:

-İyi ya Azrail gelince belki beğenip benim yerime seni götürür.

Eşyaların sahibiyim

Hoca, bir gece gürültüyle uyanmış. Bakmış, bir hırsız eşyaları topluyor. Hoca adamdan korkmuş bir şey diyememiş. Hırsız bütün eşyaları toplayıp sırtına alıp yola koyulmuş. Hoca sesini çıkartmamış ama peşine de düşmüş. Bir süre sonra, arkasındaki adamı fark eden hırsız, kızgınlıkla sormuş:

-Beni neden takip ediyorsun bakayım?

Hoca, sakın, pişkin yanıtlamış:

- Taşadığın eşyaların sahibiyim de.

Sen mi satacaksın yoksa ben mi?

Geçim derdi bu ya! Hoca da sıkıntıya düşmüş. Turşu satıp geçimini temin etmek istemiş. Hanımının hazırladığı lahana turşusunu eşeğine yükleyip düşmüş yola. Mahalle aralarına girip satmak istemiş. Sokak sokak dolaşip satmaya başlamış. Onca gün geçmiş. Fakat bir gün olsun Hoca şöyle gönlünce "turşu" diye bağıraramamış. Ağzını açtığı anda eşeği de ağzını açmış. Hoca'dan baskın çıkıp başlamış "aiii, aiiii" diye anırmaya! Hoca bir türlü fırsat bulup da ağzını istediği gibi açamamış. Günlerden bir gün, Hoca yine turşu satmaya çıkmış. Bir sokağın başına gelip, "turşuuu" diye bağırarak olmuş. Ama eşek her zaman olduğu gibi yine ağzını açıp başlamış anırmaya. Hoca'nın sinirleri iyice gerilmiş. Bir "Lahavle!" çekip eşeğin kulağına eğilmiş.

- "Hey uzun kulak!" demiş. "Turşuyu sen mi satacaksın, yoksa ben mi?"

Bak nasıl akıllandın

Hoca yolculuk sırasında mola verip bir hana girer. Hoca hancıyla konuşup anlaşırken hana bir başka yolcu daha girer ve birden konuşmalarını bozar. İkisi birden hancıdan yiyecek bir şeyler isterler. Hancı yiyecek olarak sadece bir balık olduğunu söyler ve bunu paylaşmalarını önerir. Hoca adamın tavırlarından bilmediği şeylere balıklama atlayan birisi olduğunu anlayınca ona bir ders vermek ister. Bunun üzerine Hoca:

- "Ben balığın sadece başını yiyeceğim" der. Hancı bunun nedenini sorar, Hoca da:
- "Balık başı zekayı arttırır, balık başı yiyen insan akıllı olur" der. Daha önce balık yememiş diğer yolcu bu sözler üzerine hemen atılır ve Hoca'ya:
- "Balık başını niye sen yiyeceksin, ben yemek istiyorum" der.

Hoca da itiraz etmez ve balığın koca gövdesini Hoca yer ve bir güzel karnını doyurur, diğer yolcu ise sadece balığın başını yer ve sonra Hoca'ya seslenir:

- "Sen koca gövdeyi yedin karnını doyurdun ben zekam artacak diye sadece kafayı yedim aç kaldım" der.

Hoca da bilmediği şeylere balıklama atlayan bu adama ders olsun diye dönüp şöyle der:

- "Balığın başını yedin, bak nasıl akıllandın!"

Ya içinde ben olsaydım

Akşam geç saatte hafif karanlıkta evlerine doğru gelen Hoca ve eşi evlerinin penceresinde bir karaltı görürler. Hanımının korktuğunu ve eve girmek istemediğini gören Hoca hanımına sus işareti yaparak tüfeğini doğrulttuğu gibi ateşler. Sonra eve girerler, bir de bakarlar ki ateş ettikleri Hocanın cüppesi. Cüppede bir delik açılmıştır.

Hanımı:

- 'Yazık şimdi bu delik, bu cübbe ne olacak' diye yakınmaya başlayınca Hoca teselli olsun diye:

- "Hanım ucuz kurtulduk. Ya içinde ben olsaydım!" der.

Bilenler bilmeyenlere anlatsın

Hoca bir Cuma günü kürsüye çıkmış ve ‘Ey cemaat benim bu gün anlatacaklarımı biliyor musunuz’ demiş. Cemaat şaka olsun diye hep bir ağızdan ‘Evet Hoca hepimiz biliyoruz’ demişler. Hoca bu sözlere sinirlenip onlara bir ders vermek istemiş ve ‘Biliyorsanız benim anlatmama gerek yok’ demiş kürsüden inmiş. Ertesi gün Hoca kürsüye çıktığında ‘Ey cemaat benim anlatacaklarımı biliyor musunuz’ dediğinde herkes bu defa ‘Hayır, hiçbir şey bilmiyoruz’ demiş. Hoca bu sefer de ‘Madem siz hiçbir şey bilmiyorsunuz ben sizin kafanızı karıştırmayayım’ demiş ve kürsüden inmiş. Üçüncü gün ‘Benim anlatacaklarımı biliyor musunuz’ dediğinde cemaat ‘Bir kısmımız biliyoruz, bir kısmımız bilmiyoruz’ demiş. Bunun üzerine Hoca ‘Kolay, bilenler bilmeyenlere anlatsın’ demiş.

Hırsızın hiç mi suçu yok

Bir gün Hocanın evine hırsız girmiş. Komşuları ‘A Hoca, kapıyı niye iyi kilitlemedin’, ‘Niçin evi yalnız bıraktın’, ‘İnsan bahçeye bir köpek almaz mı’, ‘İnsan tedbirini almaz mı’ gibi sözlerle hep Hoca’yı suçlamışlar.

Hoca bu sözlere ve bu tür yaklaşımlara ders olsun diye ‘Yahu, hırsızın hiç mi suçu yok’ demiş.

Bindiği dalı kesmesi

Nasreddin Hoca, köy meydanındaki koca çınar ağacının üzerine çıkmış, elindeki balta ile bindiği dalı kesmeye başlamış.

Görenler:

- "Aman Hocam, bindiğin dalı kesiyorsun, düşeceksin!" diye bağırmağa başlamışlar.

Hoca kesmeye devam ederek seslenmiş:

- "Bu dalı kesenin yere düşeceğini hepimiz akıl ettiniz de; ben size yıllardır ahiretin dalı olan dünyanızı keserseniz cehenneme düşersiniz diyorum, neden hâlâ akıl edemiyorsunuz!"

Ben kanun kitabına bakarım

Nasrettin Hoca'nın kadılık yapmış olduğu sıralarda iki adam birbirlerine karşı haksızlık yapmışlar. Mahkemeye düşmüşler. Kendilerinin lehine karar versin diye Hoca'ya ikisi de rüşvet göndermiş. Birisi parası çok olduğu için 100 Akçe göndermiş. Diğeri de halıcı olduğu için pahalı bir halı göndermiş. Hoca rüşvetleri almamış.

Mahkeme günü birisi 100 Akçeyi hatırlatmak amacıyla, 'Hoca Efendi benim yüzüme bir bakın. Benim yüzüm ne kadar düzgün değil mi? Lütfen karar verirken benim düzgün yüzüme bakın da öyle karar verin' demiş.

Diğeri ise halısını hatırlatmak amacıyla, 'Hoca Efendi hele benim şu halıma bir bakın. Benim halımda bir kusur var mı? Lütfen benim kusursuz halıma bakarak karar verin' demiş.

Hoca adil davranmanın örneğini göstererek 'ben ne senin yüzüne ne de senin halına bakarım, ben kara kaplı kanun kitabına bakarak karar veririm' demiş.

Maharet kavuktaysa

Bir gün birisi Hoca'ya okuması için bir pusula getirmiş. Hoca bakmış yazı bilmediği bir alfabeye yazılmış. Adama 'ben bunu okuyamam' demiş. Adam Hoca'nın başındaki kavuğa bakıp 'Ya Hoca okuyamıyorsun ha, benden utanmıyorsan kafadaki kavuktan utan' demiş. Hoca kavuğa, süse, gösterişe önem verenlere bir ders olsun diye başındaki kavuğu çıkarıp adamın başına koymuş ve 'maharet kavuktaysa sen oku şimdi' demiş.

Çaylak

Bir gün Nasrettin Hoca'ya sormuşlar:

- Hocam, bir rivayete göre çaylak denilen bir kuş altı ay erkek olurmuş, altı ay ise dişi; doğru mudur, bu nasıl olur?

Hoca çaylak kelimesinin diğer anlamını da (deneyimsiz, toy) düşündükten sonra soruyu soranlara dönüp:

- İşin doğrusu, demiş Hoca, bu suâle hakkıyla cevap verebilmek için bir yıl çaylak olmak gerek!